EDUSKUNNAN TYÖELÄMÄ- JA TASA-ARVOVALIOKUNNALLE (HE 40/2026)

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan pyydettyä yhdistyksemme lausuntoa hallituksen esityksestä työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön muuttamiseksi, (HE 40/2026), lausumme kunnioittavasti seuraavaa:

Yleistä

Esityksen keskeisenä tavoitteena on työeläkejärjestelmän rahoituksellisen kestävyyden ja julkisen talouden vahvistaminen työeläkelaitosten riskinkantokykyä kasvattamalla. Riskinkantokyvyn nostamisen lasketaan suurella varmuudella pitkällä aikavälillä johtavan korkeampiin sijoitustuottoihin. Sijoitustuotoilla työeläkejärjestelmässä on yhä suureneva merkitys, koska niillä osittain katetaan rahoituksellista vajetta, mikä aiheutuu yhä pienenevistä nuoremmista sukupolvista. Maksettujen eläkkeiden kokonaisarvo on ylittänyt sisään maksettujen vakuutusmaksujen määrän jo vuodesta 2013 lähtien.

Esityksellä on vain maltillisia vaikutuksia eläke-etuihin. Vaikutukset ja vähennykset eläke-etuihin näkyvät vain tilanteessa, jossa kahden vuoden tarkastelujaksolla eläkkeellä olevien indeksikorotukset ylittäisivät työssä olevien karttuneisiin eläkkeisiin tehdyt korotukset vuodesta 2030 alkaen.

Lausunto

Eläkesäätiöt ja eläkekassat ovat yksi vaihtoehtoinen tapa työnantajalle lakisääteisen työeläkevakuutuksen järjestämiseen. Suomen työeläkejärjestelmä perustuu hajautettuun toimeenpanomalliin. Hajautuksella vähennetään keskittymäriskejä ja annetaan työnantajille mahdollisuus valita itselleen sopivin tapa työeläkevakuuttamisen järjestämiseen. Hajautuksella on merkittävä vaikutus myös Suomen pääomamarkkinoihin. Mitä keskittyneempi järjestelmä on, sitä heikommin pääomamarkkinat toimivat ja sitä vähemmän työeläkevaroja sijoitetaan Suomeen. Työeläkevarojen keskittyminen siis vähentää suomalaisten yritysten ja julkisten toimijoiden pääomarahoituksen saatavuutta.

Hallituksen esityksen vaikutusarvioissa ei suoraan oteta esille esityksen kilpailuvaikutuksia eläkesäätiöihin ja eläkekassoihin, vaikka mainitut eläkelaitokset ovat yleisellä tasolla mukana kilpailuvaikutuksia koskevassa arvioinnissa 4.2.1.6. Tämä on selvä epäkohta.

1. **Vaikutusarvioinnissa ei kerrota vaikutuksista, joita eläkelaitoksille aiheutuu työeläkelaitosten riskinkantokyvyn nostamisesta.** Nostettua riskinkantokykyä vastaavasti sallitun vakavaraisuuden enimmäismäärää nostetaan vain määräajaksi. Jos siis eläkelaitoksella, joka olisi aikaisemmin ollut sallitun vakavaraisuuden enimmäismäärässä ja vakavaraisuutta sillä olisi ollut 100 yksikköä, uudistuksen jälkeen samalla sijoitusjakaumalla sallitun vakavaraisuuden enimmäismäärä onkin vain 65,2 yksikköä, kun kaikki muutokset ovat tulleet voimaan.

   Muutos kohdistuu haitallisesti erityisesti eläkesäätiöihin ja eläkekassoihin ja pakottaa vakavaraiset eläkesäätiöt ja eläkekassat vähentämään sijoitustoiminnan riskien varalla kerättyjä puskureita sekä sijoittamaan varojaan entistä riskipitoisemmin. **Ehdotamme, että vakavaraisuusrajan ylärajasta 3,5 pitäisi tulla pysyvä.** Muutoksen määräaikaisuudelle ei ole esitetty muita perusteluita kuin että eläkelaitoksille annetaan aikaa sopeutua tilanteeseen.

2. Vaikutusarviossa ei kerrota vaikutuksia muutoksesta, jossa annetaan mahdollisuus pelkästään työeläkeyhtiöille ja Merimieseläkekassalle takausten antamiseen kiinteistösijoitustoimintaa harjoittaville tytäryhteisöilleen. **Työeläkeyhtiöt ja Merimieseläkekassa siis voivat antaa takauksia tytäryhteisöjensä kiinteistösijoituksista, mutta samaa ei sallita eläkesäätiöille ja eläkekassoille.** Koska kaikkien eläkelaitosten tuottovaatimus määräytyy samoin perustein, myös sijoitustoiminnan sääntelyn pitäisi olla vieraan pääoman käyttämisen osalta yhdenmukainen.

   Takausten käytön laajentaminen eläkelaitosten tytäryhteisöille vähentää kiinteistöyhteisön rahoituksen hankkimiseen käytettäviä kustannuksia, eli kiinteistöyhtiön rahoituskuluja ja kasvattaa eläkelaitoksen sijoitustuottoja. Kun takauksia ei voi antaa, se jopa estää kiinteistövarallisuuden tarkoituksenmukaisen hoitamisen ja kehittämisen. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toimintamahdollisuudet rajautuvat edelleen vain lainojen myöntämiseen omalle

kiinteistöyhteisölleen, mutta pelkillä lainoilla ei voida järjestää samanlaisia yhteishankkeita ja kiinteistövarallisuusmassan käyttämistä, joita työeläkevakuutusyhtiöillä ja Merimieseläkekassalla on käytettävissään. *Tilanne on perustelematon ja epäreilu.*

Esimerkiksi kaupungit tekevät maankäyttösopimuksia työeläkevakuuttajien kanssa. Kaupungit yleisesti edellyttävät, että sopimusosapuoli asettaa vakuuden maksukyvyttömyystilanteita varten. Työeläkevakuuttajilta kaupungit hyväksyvät yhtiöiden itsensä antamat vakuudet eli takaukset. Ainoastaan eläkesäätiö- ja eläkekassalaki uudistuksen jälkeen suoraan kieltää takaukset omien kiinteistösijoitustoimintaa harjoittavien tytäryhteisöjensä puolesta. Eläkesäätiöiltä ja eläkekassoilta siis rajautuu pois mahdollisuus tehdä yhteishankkeita kaupunkien kanssa maankäyttösuunnitelmista, joihin muille työeläkelaitoksille annetaan mahdollisuus. Tämä on kohtuutonta ja perustelematonta.

Eläkelaitoksilla pitäisi olla tasapuoliset toimintamahdollisuudet. Tämän vuoksi olisi välittömästi tehtävä tämä pieni muutos, joka mahdollistaisi eläkesäätiöiden ja eläkekassojen takaukset omille tytäryhteisöilleen. Perustelemattomia, vain yhtä toimijaosapuolta koskevia eroja eläkelaitosten välille ei pitäisi synnyttää hajautetussa työeläkejärjestelmässä, jossa kaikilla eläkelaitoksilla on kuitenkin samat vaatimukset. Asian vaikutuksia ei arvioitu vaikutusarviossa.

Ehdotamme, että eläkesäätiö- ja eläkekassalakiin tehdään seuraavat muutokset:

ESKL 8 luvun 3 §:n 3 momentti:

Eläkesäätiö ja eläkekassa voi antaa takauksen kiinteistösijoitustoimintaa harjoittavan tytäryhtiönsä luoton vakuudeksi. Mitä vakuutusyhtiölain 15 luvun 3 §:n 1 momentissa säädetään vakuuden antamisesta tytäryhteisölle, sovelletaan myös tämän tytäryhteisön mukaiseen sitoumukseen.

Helsingissä huhtikuun 15. päivänä 2026

Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry

Ismo Heinström
Lakiasiainjohtaja